

6) עיני בן מ"ח שנים
חייו; 7) לקמן פ: 3; 8) שנת
כ"א; 9) [שנת כ"א];
10) [שנת כ"א]; 11) [שנת כ"א];
12) [שנת כ"א]; 13) [שנת כ"א];

הגהות הגר"א

[א] גמ' בין מלמטה
למעלה פטורין; ג' ג' ג' ג' ג'
הר"ף והרמב"ם חייבין
ומפרישם מרגמא ריפ'
לקמיהא כו'. (ועשהגרי"א
ס"ס ע"ף); 2) תוב ד"ה
ורבי יוחנן כו' דל' כח כמו
כו'. ג' ר"ב ריפ' הרמב"ם.
ורא"ש בטומ' ג' חולק
(ועשהגרי"א סמו' ע"ף ס"ק
י' ובס"י ע"ף ס"ק י');

מוסף רש"י

והדליק את הבירה בעל
גמל חייב. עלה היה לו
להגדיל בחילתו שפסקם
למנוח (שבת כ"א). מנח,
הנוכה פטור. טור,
שנכנסו פקוס מנה
היעזר עס (טו).

רבינו חננאל

ואקשי' והתניא הכלב
הגדיר שדילגו בין כך
ובין כך חייבין. והרמב"ם
דאפי' מפי' כלבא
בסיקרא וגדי' בסיקרא
פי' דרך הגדי בסיקרא
כדאמרין כו' שדילגו
הגדי בבית ראש, והכלב
בסיקרא כדאמרין דלמ'
אחי למיטין. ויכין
שדילגו בשניו דלמ'
כי אורחיהו, היה ליה
משונה, וקיימ' לן משונה
בבשר הניק פטור מנוק
שלם והיב' חצי נוק
כרבנן. ואימ' ר' יוחנן אפי'
איש משום חציו, כאילו
בריו מכה והוא הניק
בעצמו דרתי כרין שורי
המוק' בעצמו. ריש לקיש
אפי' משום ממונו, כלומ'
כמו שמתחייב במוק שורי
וכיוצא בו שחייב בחזקו,
כך באשו דהא אינו הניק
מכחו ומוק' אלא מכח
הרוח, וכל מה שחייב
בנוק' ממונו חייב באשו.
ור' יוחנן אפי' אינו ממונו,
דהא השלחת המוק' אין
בה ממש להשמר כמו
השור וכיוצא בו. ואקשי'
על ריש לקיש ממונו'
הכלב שנטל את החזרה
ההלך לגדיש כו'. בשלמ'
ר' יוחנן (כו') דאמר אשו
משום חציו, חצי דכלב
הן, לפיכך חייב בעל
הכלב. אלא לריש לקיש
דאפי' משום ממונו היא
אש לאו דבעל הכלב
הוא, לבעל החזרה האנוני'
ואינו לרבותינו הגאונים
שמועיהו פי' זו, ונראה
לנו בו פירכא בעיקר הדיוק,
ולפיכך נמנענו מלדבר,
אלא בענין הפירוש ולא
בפירכא. ופרקי' ריש לקיש
בגון דאדייה אדריי, כלומ'

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

בוקריא. קפילה: סריגא. שנוען פטרנו כמות שאין לרכו נכך
ומשוניס הן: אשו. השולח את הצערה: משום חלו. חייבו הכמוס
לדחיו קעביד דהוי חורק חך: משום ממונו. כשורו וזורו שהיוקו.
וקס"ד לדיכא צניייהו כגון שהדליק בגחלת שאינו שלו לרצו יוחנן

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והתניא הכלב והגדי שדלגו בין מלמעלה
למטה בין מלמטה למעלה וא' פטורין
הרגמא רב פפא דאפי' מפי' כלבא בוקריא
וגדי' בסריקא אי הכי אמאי פטורים יפטור
במוק שלם וחייבין בהצי נוק: הכלב שנטל:
אתמר ר' יוחנן אמר: אשו משום חציו וריש
לקיש אמר: אשו משום ממונו וריש לקיש
מאי טעמא לא אמר כרבי יוחנן אמר לך חציו
מכחו קאזלי האי לא מכחו קאזיל ורבי יוחנן
מאי טעמא לא אמר כריש לקיש אמר לך
ממונא אית ביה ממשא הא לית ביה ממשא
תנן הכלב שנטל חררה כו' בשלמא לכו"ד
אשו משום חציו חציו דכלב הוא אלא לכו"ד
אשו משום ממונו הוא איש לאו ממונו דבעל
כלב הוא אמר לך ריש לקיש הכא במאי
עסקינן דאדייה אדריי דעל חררה משלם נוק
שלם ועל מוקס גחלת משלם חצי נוק ועל
גדיש כולה פטור ורבי יוחנן דאנחה אנוחי
על חררה ועל מוקס גחלת משלם ג"ש ועל
הגדיש משלם חצי נוק תא שמע ה"ה גמל
טעון פשתן ועבר ברשות הרבים נכנסה
פשתנו לתוך הבירה ודלקו בנרו של חנווני
והדליק את הבירה בעל גמל חייב הניח חנווני
נרו מבחוץ חנווני חייב רבי יהודה אומר בנר
הנוכה פטור בשלמא לכו"ד אשו משום חציו
חציו דגמל הוא אלא לכו"ד משום ממונו האי
אש לאו ממונא דבעל גמל הוא אמר לך ריש
לקיש הכא במאי עסקינן ובמסכתא כל
הבירה כולה אי הכי אימא סיפא אם
הניח חנווני נרו מבחוץ חנווני חייב ואי
במסכתא אמאי חייב בעומדה עמדה
וסכסכה כ"ש דחנווני פטור ובעל גמל חייב
אמר רב הונא בר מנחם משמיה דרב איקא
הכא במאי עסקינן בגון שעמדה להטיל מימיה
רישא

בב. ויהתניא הכלב

אמתניתין הו"מ למפרך אלא נטר עד דמיימי
צרימא ופריך אתרייהו: דאפי' מיפך. וא"ת
למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס ה"ה חייב ג"ש לתחילתו
פשיעה לאורחיה וסופו באונס דלאו אורחיה ו"ל דלא אמר משום
תחילתו בפשיעה לגבי רגל לחייב ג"ש

לגבי קרן דאפילו פושע גמור לענין
קרן לא חייבתו תורה אלא חצי נוק
דאי לאו הכי ארי שנגנב לחצר
הניזק וטרף ואלל לחייב ג"ש לתחילתו
פשיעה לענין דריסה וכן כל קרן
בחצר הניזק תחילתו בפשיעה לענין
שן ורגל: גרי"א בסריקא. שנוען
לפטרנו בדרך וקופץ כמו הכלב ולא
דמי לטרוכי וסליק ה' שסךך בחצית
עד שמגיע ללפת: וע"ה הגדיש
ח"ג. ואע"ג דלגבי שולח צעירה לא
מחייב עד דמסר לו שלהבת לר"ל
ולר' יוחנן עד דמסר לו גווח פעמים
שיש גחלת הרבה צמרה דהויא כמו
מסר לו גווח לר"י וסלהבת לר"ל:
אישו משום חציו. לא שיעביד
צעמנו האש אלא כל מוקס
שפשע ולא שמר גחלתו חצי נינו:
אישו משום ממונו. כלומר חייב
ממונו יש בו ולא שיהא האש
שלו דאפילו הדליק באש של אחר
חייב כדאשכחן צ"י הכונס (לקמן
דף נ"ג). ככופף קממו של חצירו כפי
הדליקה ומטיא צרות מנייה וגבי גך
שי"א ממחא הפטיס ה' אע"ג דמסכתא
מפקי' ליה ועוד דלין לך קסתמ'
שימחייב בדליקה שיפקיר הגחלים
ידליק גדיש של חצירו ולא כפ"ה
דפי' לדיכא צניייהו דלדליק בגחלת
שאיין שלו: רבי יוחנן מ"ה א'
אמר בר"ש. אע"ג דריש טעמא דר'
יוחנן מקראי הוה ליה לאוקמי קרא
לדרשא אחרייה דסבדא כריש לקיש
א"נ קס"ד דשמשא דמלאן כריש לקיש
משום חציו לית ליה משום ממונו
וקצעי היכא דכלו לו חציו אמאי לא
מחייב משום ממונו:

ממונו אית ביה ממשא. אע"ג
דבור לית ציה ממשא
שחייבה תורה להצלו ולא לחצונו מ"מ

וממונו ענין חציו שדרכו לילך ולהזיק אית ציה ממשות א"נ צור נמי
חשיב אית ציה ממשא דע"י כריית הצור משתנה ממשות על קרקע
ונעשה חלל אצל מוקס הילוך שלהבת אינו משתנה ממשותו אלא שנעשה דולק ושורף וא"ת ממונו נמי לית ציה ממשא בגון לרורות צרות
שכנפיהם צריש פירקין לדיכא לקומכוס ג"ש ו"ל דמ"מ גוף הממונו שפשע צו אית ציה ממשא שיש לו לשמור ממונו שלא זיק לא צרות
ולא צסום דבר ואין שום ממונו שלא יהא צו ממשא צמה שפשע אצל יש חך שאין צו ממשות כגון שיער כלי צרות פיו ויש אש שאין צו
ממשות כגון שלהבת בלא גחלת כדאמרין בסוף ציה (דף לט). הילכך דמו להדדי שאין בשניהם ממשות צהמיק שפשע צו רק בגוף האדם:
דאדייה אדריי. הו"מ לאוקמי באנח אנוחי ע"י שינוי כדאמרין צריש פירקין: רבי יוחנן בדאנחה אנוחי. לא מני' למימר באדייה
אדריי ועל כל הגדיש ח"נ דאי כח [א] כמו לאו כחחו דמי הוי על כל שאר הגדיש פטור: לאן ממונו דבעל כלב הוא.
דהוא לא הדליקו ועל אש של כלבו לא חייבתו תורה ואע"ג דלגבי צור אצטרין מיעוט אש צור ולא צור כדאמרין בשור שנגנב את הפרה
(לקמן דף מה. וס) תרי איש כתיב מ"מ פשוט ליה לגמרא משום ה' [אזיה] דרשא דפטור על אש צהממו דג' אבות נאמרו בשור ולא יומת:
במסכתא ב"ה הבירה כו"ה. דהוי כולה מוקס גחלת: ואי' במסכתא אמאי חייב. חנווני הכל גס בעל הגמל יתחייב עמו כיון
שגס הוא פושע צכסוך אצל אי צלא מסכסכת ינחא ליה דלא הוה ליה לאסוקי אדעמיה שיהא נר מבחוץ אצל כיון
דאוקמיה במסכתא אי אפשר שלא יראה הדליקה כיון שדולקת כל כך שמסכסכת כל הצירה דרך הילוכה והיה לו להרחיק ולמועגה מלהיות
הולכת ומסכסכת אצל אין לפרש אמאי חייב חנווני בעל הגמל יתחייב הכל דהא לקמן (דף נ"ג). פריך וליחייב בעל הגחלת ואע"פ שבעל
הכלב פשע גס בעל הגחלת יש לו להחייב שלא שמר גחלתו ומשני כשעמדה כלומר לאו במסכתא דרך הילוכה אלא בעמדה במקום אחד
והרבה כל כך צממא שמסכסכת כל הצירה צעמדה ופריך דכ"ש חנווני פטור לאו פטור לגמרי אלא כלומר פטור מחלקו של בעל
הגמל דיותר מסכסכת צעמדה משאלו היתה הולכת ועוברת בלי עיכוב ומשני כשעמדה להטיל מימיה דאונס הוא צעמדה זו:
רישא

עין משפט
נר מצוה

גב א ב מ"י פ"ב מה"ל
מוק ממונו הלכה טו
סמו עשין טו טו"ע ח"מ
פי' ע"ה פ"ב י'
גד א ג מ"י פ"ד מהלכות
מוק ממונו הלכה טו
סמו עשין טו טו"ע ח"מ
פי' מה פ"ה א':
גה ד מ"י ע"ה פ"ב הלכה
ז סמו ע"ה טו"ע ח"מ
מ"מ פי' ע"ה:
ג ה ו מ"י ע"ה פ"ד
הלכה י' סמו ע"ה
טו"ע ח"מ פי' מה פ"ה
י' ובס"ה ופי' שצור:

רבינו חננאל

לא הגביה את החזרה
אלא בדרך ידיו הביאה
אל הגדיש, ולא יצתה
גחלת מחוקת בעליה.
ועל החזרה משלם נוק
שלו, שזה דרכו לחטוף
ולוכד, ועל מקום גחלת
משלם חצי נוק שמועשה
עשה בידים אבל משונה
היא, ומשונה בחצר הניזק
חצי נוק כרבנן. ועל
שאר הגדיש פטור, שאינו
מזון בעל הכלב שהרי
לא עקר והניח ובעל
גחלת נמי לא מחייב
דהא אוקמנא לקמן
בששומר גחלתו והכלב
חתר והוציאה. ור' יוחנן
אפי' אנוח אנוחי,
בגון שערך והניח, על
החררה ועל מקום גחלת
נוק שלם, שדלדל הכלב
לחטוף חזרה בגחלת
דבוקה וילכד, ועל שאר
הגדיש חצי נוק דמשונה
היא. ח"ש גמל טעון
פשתן נטר ברשות הרבים
וכו'. בשלמ' לר' יוחנן
חייבו שלגמל הן, אלא
לריש לקיש לאו ממונו
ועל גמל הוא. ופרקי'
ריש לקיש במסכתא כל
הבירה. פי'ו מסכסכת
בגון ליחכה נירו וסיכסכה
הגמל שעמדה חייב
והדליק כל הבירה
בסיכסוך כעין חיזוק
שמצנצת הדלקת כל
הבירה כגון מקום גחלת
גדיש (דלר"ב) [ולדברין]
הכל נוק שלם. ואקשי'
האדין פירוק, סיפא
דקתינא ואם הניח חנוני
נרו מבחוץ חנוני חייב,
ואי במסכתא אמאי חנוני
חייב, הגמל הניק בידים.
ופריך בשעמדה. ואקשי'
עמדה
ומסכתא דראי היא הדיקה
בידים, חנוני אמאי חייב.
להטיל מים ולא סכסכה.